

PWYLLGOR CRAFFU GWASANAETHAU OEDOLION A CHYMUNEDOL

DYDD MERCHER, 16 MAI 2018

Yn Cynghorydd McGarry(Cadeirydd)

bressenol:

Cynghorwyr Ahmed, Asghar Ali, Carter, Jenkins, Kelloway a/ac
Lent

63 : YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cynghorydd Goddard.
Roedd y Cynghorydd Jenkins wedi dweud o'r blaen y byddai'n 30 munud yn hwyr yn
dod i'r cyfarfod.

Roedd y Cynghorydd Lent wedi dweud y byddai'n hwyr yn cyrraedd oherwydd
cyfarfod arall oedd yn rhedeg yn hir.

64 : DATGAN BUDDIANNAU

Ni chafwyd unrhyw rai.

65 : COFNODION

Cytunwyd bod cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 18 brill 2018 yn gofnod cywir a
chawsant eu llofnodi gan y Cadeirydd.

66 : CYNLLUN BUSNES CYFARWYDDIAETH Y GWASANAETHAU CYMDEITHASOL/GWASANAETHAU OEDOLION

Croesawyd y Cynghorydd Susan Elsmore (Aelod Cabinet – Gofal Cymdeithasol,
Iechyd a Lles), y Cynghorydd Lynda Thorne (Aelod Cabinet – Tai a Chymunedau) a
Sarah McGill (Cyfarwyddwr Corfforaethol Pobl a Chymunedau) i'r cyfarfod.

Gwahoddodd y Cadeirydd y Cynghorydd Susan Elsmore i wneud datganiad gan
ddweud ei bod yn falch o gyflwyno'r adroddiad hwn a ddangosodd bwyslais pwysig
ar gyflawni a sut mae'r Cyngor yn troi ei eiriau'n gamau gweithredu. Nodwyd bod y
Gwasanaethau Cymdeithasol bellach yn rhan or Gyfarwyddiaeth Pobl a
Chymunedau newydd, roedd yr Aelod Cabinet yn falch o weld y gwaith gwyb wedi'i
wneud o rymuso pobl i aros yn annibynnol yn eu cartref eu hunain mor hir â phosibl,
gan leihau gwydnwch ar ymyriadau dwys a chyflymu'r broses o ryddhau cleifion yn
ddiogel o'r ysbyty. Nododd yr Aelod Cabinet hefyd fod y gwaith a wneir ar Gyfleoedd
Diwrnod a Byw â Chymorth yn rhoi cymorth a seibiant i ofalwyr. Rhoddwyd gwybod
i'r aelodau am ymweliad yr Aelod Cabinet â Minehead Road ac anogodd yr Aelodau i
fynd yno i weld y gwaith cadarnhaol wedi'i wneud yno. Yn olaf, ailadroddodd yr
Aelod Cabinet ei hymrwymiad i gryfhau statws y Ddinas fel Dinas sy'n Deall
Demensia.

Cafodd yr Aelodau gyflwyniad ar Gynllun Busnes y Gyfarwyddiaeth Gwasanaethau
Oedolion/Gwasanaethau Cymdeithasol; yna gwahoddodd y Cadeirydd gwestiynau a
sylwadau gan yr Aelodau.

- Credodd yr Aelodau ei bod yn ddogfen gadarnhaol ond roedd yr adran ar heriau'n fyr a gofynnon nhw a oedd y ddogfen mor gadarn ag y gallai fod. Nododd yr Aelodau nad oedd unrhyw sôn o'r heriau y byddai cyfarwyddiaeth newydd eu hwynebu, megis cynnal arbedion, ymestyn targedau ac ati. a thybion nhw a oedd modd gwneud maes cymhleth yn gadarnhaol. Dywedodd yr Aelod Cabinet ei bod yn deg dweud eu bod wedi bod yn dryloyw o ran eu gwybodaeth er 2015, gan gynnwys pan nad oedd pethau'n mynd yn dda. Ychwanegodd yr Aelod Cabinet mai hwn oedd y tro cyntaf mewn cenhedlaeth y mae'r Gwasanaethau Oedolion wedi tanwario ac roedd hi am gydnabod yn ffurfiol a thalu teyrnged i waith cyn Cyfarwyddwr Cynorthwyol y Gwasanaethau Oedolion, Amanda Phillips, am gyflawni hyn. Nodwyd bod llawer o feysydd ar y gweill, mae llawer o bethau i adrodd arnynt, roedd y gwasanaeth am ddarparu'r gwasanaethau gorau ac ymestyn targedau gyda realaeth a chymorth i'w staff. Ychwanegodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol bod 2 gynllun cyflawni gan y gyfarwyddiaeth a bod meysydd i'w datblygu yn y gyfarwyddiaeth a felly mae siawns o ddyblu, h.y. Dylai cwynion gael eu cynnwys yn y cynllun a gellir gweithio ar hyn gan fod angen tryloywder. Byddai meysydd heriol sy'n ymwneud yn bennaf â phrosesau'n cael eu hamlygu wrth fynd ymlaen. Dywedwyd wrth yr Aelodau fod y cynllun hwn yn adlewyrchu'r daith enfawr y mae'r Gwasanaethau Oedolion wedi'i theithio ac mae'r dull hyd yn hyn wedi cael effaith buddiol ar ganlyniadau.
- Cyfeiriodd yr Aelodau at risgiau, a nodon nhw fod cyd-dibyniaethau'n dibynnu ar bartneriaethau i gyflawni. Gofynnodd yr Aelodau a oedd hyder bod y partneriaid hyn mewn lle ac na fyddent yn oedi'r broses. Nododd yr Aelod Cabinet dros Ofal Cymdeithasol, Iechyd a Llesiant fod ymgysylltu eisoes yn cael ei wneud a rhoddodd enghreifftiau o dai ac iechyd a gofal cymdeithasol, gan ddweud bod perthnasau yn llawer gwell nag yr oeddent ac mae'r Bwrdd Partneriaeth Ranbarthol yn gyrru integreiddio. Ychwanegodd yr Aelod Cabinet dros Dai a Chymunedau ei bod wedi mynd i gyfarfod y Bwrdd Partneriaeth Ranbarthol yn ddiweddar ac mae hi'n meddwl yn fawr am y ffordd y mae'r partneriaid yn cydweithio a'r cynlluniau sydd ar waith, ond mae'n cymryd yn hirach i weld pa wahaniaethau y mae'r cynlluniau hyn yn eu gwneud i fywydau pobl.
- Cyfeiriodd yr Aelodau at leihau risgiau o ran chwalfa gyrfa/y teulu. Dywedodd y swyddogion y byddent yn sicrhau bod cymorth yn cael ei roi i ofalwyr gan gynnwys tad-cuod a mam-guod; nid yn unig yn asesu anghenion unigolion ond hefyd rhwydweithiau teulu, rhoi cymorth a gofal seibiant.
- Trafododd yr aelodau arbedion a breuder y farchnad Gofal Cartref. Dywedodd y swyddogion fod y farchnad mewn rheolaeth ychydig o flynyddoedd yn ôl a bod y prisoedd yn enfawr, bod y gwasanaeth wedi gwneud gwaith gwych, bod y system bellach yn dyrannu lleoliadau gofal, bod 63 o ddarparwyr, bod yr elfen gystadleuol i'w chael a bod nifer y pecynnau gofal yn lleihau; mae'r sefyllfa'n llawer gwell na'r gorffennol.
- Nododd yr aelodau fod colli Amanda Phillips wedi gadael bwlch a bod problem enfawr o hyd o ran lleoedd gwag ar gyfer gweithwyr cymdeithasol. Gofynnodd yr Aelodau sut mae Caerdydd yn cymharu â chyfartaledd ffigurau Cymru a'r canlyniadau os na fydd Caerdydd yn bwrw ei thargedu o 18%. Dywedodd yr Aelod Cabinet fod amser pan nad oedd enw da Caerdydd yn dda, nawr mae'r

enw da'n gwella trwy'r amser, mae pobl yn siarad am Gaerdydd mewn ffordd wahanol iawn. Ychwanegodd y swyddogion fod sawl lle gwag yn enwedig gweithwyr cymdeithasol lefel isel, ond roedd targed i ddatblygu strategaeth recriwtio a chadw cynhwysfawr oedd yn barhaol, a gellir rhannu hyn gyda'r Pwyllgor.

- Gofynnodd yr Aelodau ynghylch Adolygiad y Gwasanaethau Cymunedol, pam oedd cynnydd yn araf o ran lechyd Meddwl Cymunedol a gofynnodd nhw am fwy o wybodaeth am beilotau. Pwysleisiodd yr Aelod Cabinet bwysigrwydd y gwasanaeth ac roedd am sicrhau bod Bro Morgannwg yn cael ei rhoi ar waith yn effeithiol, yn dysgu ganddynt a bod yn destun peilot priodol yng Nghaerdydd. Ychwanegwyd ei fod yn ddiwylliant dysgu, roedd yn well cymryd hirach i'w weithredu a'i wneud yn well fel y mae'r gwasanaeth yn addas i ddinasyddion.
- Cyfeiriodd yr Aelodau at y risg Coch sef 'Ni all y farchnad fodloni anghenion gofal a chymorth y boblogaeth' a dywedwyd wrthynt ei bod yn ymwneud â chael y modelau gofal cywir i fodloni anghenion y dinasyddion.
- Trafododd yr Aelodau ofal preswyl a gofynnodd nhw am gynlluniau wrth gefn, os oes unrhyw bryderon. Esboniodd yr Aelod Cabinet mai pobl yn 12 mis olaf eu bywydau'n bennaf oedd yn mynd i mewn i gartref nyrsio nawr, mae hyn o ganlyniad i bobl yn bod yn fwy annibynnol yn eu cartrefi am hirach. Ychwanegodd y swyddogion fod y gwaith o ddatblygu'r Strategaeth Tai Pobl Hŷn a Byw Annibynnol yn creu mwy o wydnwch wrth fynd ymlaen. Cedwir y targed yn un Coch gan ei fod yn dibynnu ar fwy o lety cymysg wrth fynd ymlaen.
- Gofynnodd yr Aelodau a fyddai'r Strategaeth Camfanteisio'n Rhywiol ar Blant yn cael eu hymestyn i Oedolion a'i hailenwi a dywedwyd wrthynt y byddai hyn yn cael ei wneud.
- Gofynnodd yr Aelodau a fyddai'n trafod yr holl ffurf ar ecsbloetiaeth rhywiol a dywedwyd wrthynt y byddai swyddogion yn dod yn ôl atynt yn hyn o beth.

CYTUNWYD – bod y Cadeirydd, ar ran y pwyllgor, yn ysgrifennu at yr Aelod Cabinet i gyfleu sylwadau'r pwyllgor wrth drafod y ffordd ymlaen.

67 : PWYSAU'R GAEAF – ADRODDIAD GWASANAETHAU POBL A CHYMUNEDAU

Croesawodd y Cadeirydd y Cynghorydd Susan Elsmore (Aelod Cabinet – Gofal Cymdeithasol, lechyd a Lles) a'r Cynghorydd Lynda Thorne (Aelod Cabinet – Tai a Chymunedau), Sarah McGill (Cyfarwyddwr Corfforaethol Pobl a Chymunedau), Lisa Wood (Rheolwr Gweithredol, Gwasanaeth Lleol – Cyswllt Cyntaf ac Asesiad) a Jane Thomas (Cyfarwyddwr Cynorthwyol – Tai a Chymunedau) i'r cyfarfod.

Gwahoddodd y Cadeirydd y Cynghorydd Susan Elsmore i wneud datganiad gan ddweud ei bod yn falch o gyflwyno'r eitem, gan fod y Pwyllgor wedi dweud yn flaenorol eu bod am ganolbwyntio eu hymdrechion yn benodol ers yr eira dros y Gaeaf a sut mae gwasanaethau wedi ymdopi. Roedd gwaith partneriaeth cadarnhaol bellach ar waith, ac roedd ymatebion effeithiol wedi'u cael i bwysau'r

Gaeaf diweddar, gan gynnwys swyddogion ym mhob rhan o'r Cyngor ac aelodau'r Cyngor gan gefnogi meddygon a nyrsys gan eu galluogi i gyrraedd y gwaith pan fo'r tywyd yn wael.

Gwahoddodd y Cadeirydd y Cynghorydd Lynda Thorne i wneud datganiad gan ddweud fod gan Gaerdydd ddarpariaeth wych ar gyfer Cysgwyr ar y Stryd a Digartrefedd. Ychwanegodd yr Aelod Cabinet ei bod yn falch iawn o'r timau allgymorth a'r gwaith eu bod wedi'i wneud yn ystod misoedd y gaeaf, gan gynnwys rhoi cymorth i'r cysgwyr ar y stryd sy'n gwrthod dod i mewn i lety; daeth â 240 o gysgwyr ar y stryd i mewn i lety dros y Gaeaf.

Cafodd yr Aelodau gyflwyniad ar Bwysau'r Gaeaf ac wedyn gwahoddodd y Cadeirydd gwestiynau a sylwadau gan yr Aelodau.

- Roedd y Cynghorydd Elsmore am dalu teyrnged i'r staff yn nhîm Lisa Wood yn Ysbyty Llandochoau am eu brwdfrydedd yn eu gwaith eu bod wedi'i wneud mewn sefyllfaoedd cymhleth a heriol.
- Nododd yr Aelodau'r gwaith anhygoel wedi'i wneud ym mhob rhan o'r Gyfarwyddiaeth. Gan gyfeirio at gysgwyr ar y stryd a'r 13 a ddewisodd i beidio â mynd i mewn i lety, gofynnodd yr Aelodau pa resymeg oedd tu ôl i hyn a p'un a yw eu rhesymau wedi'u dadansoddi. Esboniodd y swyddogion fod y 13 person wedi cael cynnig o amrywiaeth o fathau o lety ac nid oeddent am fanteisio ar y cynnig, roedd y rhesymau yn amrywiol ac yn gymhleth.
- Cyfeiriodd yr Aelodau at lety'r gaeaf a nodon nhw fod rhaid i bobl sydd wedi dewis manteisio ar y llety hwn adael yn ystod y dydd ac y gallent fod ar y stryd eto ym misoedd yr haf pan ddaw llety'r gaeaf i ben yn raddol. Gofynnodd yr aelodau a oedd dadl am fuddsoddiad yn llety'r haf. Esboniodd swyddogion fod canolfannau dydd sydd ar agor gan gynnwys un yng Nghanolfan Huggard, gan ddweud ei bod yn bwysig rhoi cymorth ynghyd â llety. Ychwanegodd swyddogion fod cynlluniau megis Tai'n Gyntaf sydd wedi dod â 4 person i mewn, ond roedd hwn yn faes cymhleth iawn ac roedd gan y pobl hyn anghenion a rhesymau cymhleth iawn.
- Gofynnodd yr aelodau faint o waith sy'n cael ei wneud i gynllunio ar gyfer misoedd y gaeaf. Esboniodd y swyddogion fod ganddynt flynyddoedd o brofiad yn y gwaith o gynllunio ar gyfer misoedd y gaeaf ond ar hyn o bryd mae lefelau'n uchel, ond roedd bob amser yn ddigon o le i bob cysgwr ar y stryd os dewisant ei dderbyn.
- Nododd yr Aelodau fod y ffigurau Oedi Wrth Drosglwyddo Gofal yn creu argraff fawr ond nodon nhw fod setiau gwahanol amrywiol o ddata i'w gael. Esboniodd y swyddogion eu bod yn rhoi data i Lywodraeth Cymru o bob Bwrdd Iechyd felly pan fyddant yn ei anfon, mae'n gipolwg o'r sefyllfa ar y diwrnod hwnnw.
- Gofynnodd yr Aelodau a oedd erioed yn ddadl o ran cyfrifoldeb megis a mai ofal lliniarol, gofal cymdeithasol ac ati oedd ei angen. Dywedodd y swyddogion mai prin fyddai'r achosion fel hyn, nid ydynt fel arfer yn cael dadleuon gan fod cyfrifoldeb yn cael ei gymryd. Mae perthynas dda

rhwng partneriaid ac maent yn cyfarfod yn rheolaidd, dyma oedd yr unig ffordd o gael hygredd.

CYTUNWYD – Bod y Cadeirydd yn ysgrifennu at yr Aelodau Cabinet ar ran y Pwyllgor yn nodi arsylwadau'r Pwyllgor wrth drafod y ffordd ymlaen.

68 : ADEILADU CYMUNEDAU GWYDN DRWY DDATBLYGU HYBIAU CYMUNEDOL YMHELLACH

Croesawodd y Cadeirydd y Cynghorydd Lynda Thorne (Aelod Cabinet – Tai a Chymunedau). (Sarah McGill (Cyfarwyddwr Corfforaethol – Pobl a Chymunedau) a Jane Thomas (Cyfarwyddwr Cynorthwyol, Tai a Chymunedau) i'r cyfarfod.

Gwahoddodd y Cadeirydd y Cynghorydd Lynda Thorne i wneud datganiad gan ddweud bod hwn yn gynnig cyffrous wedi'i adeiladu ar yr ymrwymiad blaenorol i ddiogelu llyfrgelloedd; mae'r cynnig yn galluogi diogelu rhai adeiladau llyfrgelloedd hefyd. Pwysleisiodd yr Aelod Cabinet bwysigrwydd Hybiau yn y gymuned sydd hefyd yn helpu i atal unigrwydd ac ynysiad. Ychwanegodd yr Aelod Cabinet ei bod wedi cael cyfarfod cadarnhaol gyda'r grwpiau cyfeillion o'r Eglwys Newydd a Rhiwbeina.

Cafodd yr Aelodau gyflwyniad ar Adeiladu Cymunedau Gwydn trwy ddatblygu Hybiau Cymunedol ymhellach ac wedyn gwahoddodd y Cadeirydd gwestiynau a sylwadau gan yr Aelodau.

- Nododd yr Aelodau fod hybiau ledled y ddinas yn darparu gwahanol wasanaethau a gofynnon nhw beth oedd y cynlluniau ar gyfer cysondeb. Esboniodd y swyddogion nad oeddent yn anelu at gysondeb, roeddent am ddarparu gwasanaethau sy'n addas i'r ardal a rhoddwyd yr enghraifft o hyb Llanisien yn cael ei leoli yng ngorsaf yr heddlu gan nodi bod y lleoliad hwnnw'n gweithio'n dda ar gyfer y gwasanaethau y mae eu hangen yn yr ardal. Ychwanegodd yr Aelod Cabinet fod yr holl hybiau'n cynnal gwahanol ddigwyddiadau a'u bod â chanolbwynt gwahanol, nid oedd un peth sy'n addas i bawb, roedd yn bwysig edrych ar y demograffig, cynnal ymgynghoriad a darparu'r hyn sy'n addas i'r ardal; mae mapio'n bwysig i beidio â dyblu'r hyn sydd eisoes yn cael ei ddarparu.
- Gofynnodd yr Aelodau am fwy o wybodaeth am swyddi llyfrgellydd a llyfrgellydd cynorthwyol yn cael eu colli. Esboniodd y swyddogion, mewn perthynas â safonau llyfrgelloedd, fod Caerdydd wedi perfformio'n wael o ran cymwysterau ei staff, mae'r cymhwyster hwn bellach wedi'i gyflwyno felly bydd staff wedi'u hyfforddi'n dda. Nid yw graddau staff wedi'u derbyn eto ond disgwylir iddynt wneud mwy ac ystod ehangach o weithgarwch.
- Pwysleisiodd yr Aelodau bwysigrwydd ymgysylltu cymunedol ynghylch pa wasanaethau sy'n cael eu darparu a rhoddodd y swyddogion sicrwydd o'u hymrwymiad i hynny.
- Gallai yr Aelodau weld y cydberthyniad rhwng darpariaeth Hybiau ac agenda Cymunedau Gwydn Llywodraeth Cymru a gofynnon nhw beth oedd diffiniad y Cyngor o gymuned wydn. Dywedodd y swyddogion eu bod wedi cael sawl sgwrs mewn gwahanol leoliadau am hyn ond yn y bôn mae'n ymwneud â chael pobl i wneud mwy i'w hunain, bydd y swyddogion cynhwysiant â rôl

allweddol yma. Ychwanegodd y swyddogion ei fod yn ymwneud â dull ar sail cryfderau, edrych ar y cryfderau a'r hyn sy'n gwneud pobl yn wydn wrth fynd ymlaen.

- Gofynnodd yr Aelodau a yw 'r Swyddogion yn credu bod y ddarpariaeth hybiau yr un mor bwysig yng Ngogledd y Ddinas ag y mae hi yng ngweddill y Ddinas ac yn hanfodol i'r gymuned. Cytunwyd yr Aelod Cabinet ei bod yr un mor bwysig a dywedodd fod y cynnig sy'n cael ei gyflwyno yn dangos ymrwymiad i hynny, gan nodi bod anghenion yn wahanol ond bod angen mynd i'r afael â nhw.
- Gofynnodd yr Aelodau am warant y daeth llyfrgelloedd yn hybiau a rhoddwyd sicrwydd iddynt y bydden nhw.
- Nododd y Aelodau fod Adroddiad y Cabinet yn dweud bod cyllid Rhaglen Gyfalaf wedi'i gymeradwyo ar gyfer Butetown ond ni ddangosodd unrhyw gronfeydd Cyfalaf eraill. Dywedodd y Swyddogion y byddai angen buddsoddiad mewn adeiladau yn sicr, roedd sefyllfa'r adnoddau sydd ar gael yn anodd, roedd yn bwysig nodi cyfleoedd grant, a gallai rhai adeiladau alluogi cyfleoedd datblygu ac ailddarparu hybiau mewn adeiladau eraill. Roedd mwy o waith i'w wneud, bydd unrhyw gynnig yn destun Adroddiad Cabinet yn y dyfodol os byddai angen newid defnydd adeilad. Ychwanegodd yr Aelod Cabinet ei bod wedi gweld unedau wedi'u hadeiladu gan ffatri yn Llundain lle bo fflatiau wedi'u hadeiladu ar ben cyfleusterau cymunedol a dyma bosibilrwydd arall.
- Gofynnodd yr Aelodau am y cyllid ar gyfer y Swyddogion Cynhwysiant a dywedwyd wrthynt y byddent yn cael eu hariannu trwy'r Grant Etifeddiaeth Cymunedau yn Gyntaf oedd tua £500k. Roedd hefyd grantiau lechyd a Llesiant sy'n dod o'r grant etifeddiaeth hwnnw a fyddai'n rhai ddinas gyfan.
- Nododd yr Aelodau y cadarnhad o swyddi wedi'u colli a gofynnon nhw pam mae hyn wedi digwydd os yw gwasanaethau'n cynyddu ac a ellir cadw staff wedi'u heffeithio. Dywedodd y swyddogion y byddai arbedion staff o tua £200k, nad oedd yn gyfwerth â llawer o swyddi, byddai'r rhai hynny y effeithir arnynt yn cael eu hadleoli lle bo'n bosibl. Mae nifer o aelodau o staff sydd am ddiswyddo'n wirfoddol ac mae hefyd leoedd gwag na fyddent yn cael eu llenwir, cafodd yr Aelodau sicrwydd nad oedd llawer o bobl oedd yn cael eu disodli.
- Cyfeiriodd yr Aelodau at y Llyfrgell Ganolog a gofynnodd a fyddai arbedion costau staff yn effeithio ar le llyfrau/stoc llyfrgelloedd cyfredol neu a fyddai lle llyfrau a stoc llyfrgelloedd mewn perygl i alluogi mwy o ddefnydd cymunedol. Dywedodd y swyddogion nad ydynt yn rhagweld gostyngiad mewn llyfrau ond gallai fod newid yn y drefn lle y bydd llyfrau yn llifo trwy'r adeilad a lle bo gwasanaethau'n cael eu darparu trwy'r adeilad yn hytrach nag mewn un ardal. Byddai cynnydd hefyd mewn cyfryngau digidol ac electronig i ateb galw.
- Cyfeiriodd yr Aelodau at Lyfrgell Pen-y-lan lle bo rhan o'r adeilad yn cael ei rhedeg gan gwmni a gofynnon nhw sut y byddai hyn yn gweithio pe byddai'n dod yn hyb llesiant. Dywedodd y Swyddogion y byddent yn gweithio gyda nhw i ddefnyddio'r lle yn greadigol.

CYTUNWYD – Bod y Cadeirydd yn ysgrifennu at yr Aelod Cabinet ar ran y Pwyllgor yn nodi ei sylwadau wrth drafod y ffordd ymlaen.

69 : DATBLYGU STRATEGAETH ANGEN TAI A DIGARTREFEDD

Croesawodd y Cadeirydd y Cynghorydd Lynda Thorne (Aelod Cabinet – Tai a Chymunedau), Sarah McGill (Cyfarwyddwr Corfforaethol dros Bobl a Chymunedau) a Jane Thomas (Cyfarwyddwr Cynorthwyol, Tai a Chymunedau) i'r cyfarfod.

Cafodd yr Aelodau gyflwyniad ar Ddatblygu Strategaeth Angen Tai a Digartrefedd ac wedyn gwahoddod y Cadeirydd gwestiynau a sylwadau gan yr Aelodau.

- Gofynnodd yr Aelodau am y cydberthynas rhwng landlordiaid preifat yn gadael y farchnad a chyflwyniad Rhentu Doeth Cymru. Dywedodd swyddogion nad oeddent yn gwybod bod hyn yn wir, roedd angen gofyn cwestiynau, mae landlordiaid yn llenwi ffurflen pan fyddant yn troi tenant allan ond ni roddir llawer o fanylion. Roedd hefyd broblemau megis lefel y rhent tai sydd wedi'i rhewi ac roedd yn gynyddol gymhleth cael budd-daliadau, felly roedd mwy a mwy o landlordiaid yn gwerthu eu heiddo ac yn gadael y farchnad yn gyfan gwbl.
- Gofynnodd yr Aelodau a oedd unrhyw enghreifftiau o leoliadau Sych/Gwlyb hirdymor gyda chymorth dwys yng Nghymru gan fod y project Compass ond yn cwmpasu canran fach iawn. Esboniodd y Swyddogion fod llawer o ddarpariaeth, gan gynnwys 50 gwely ar gyfer lleoliadau preswyl Gwlyb, dyma lety penodol ar gyfer y bobl hynny nad oeddent am roi'r gorau i'w dibyniaeth. Roedd y project Compass yn gynllun cymhleth sy'n rhoi cymorth dwys ac roedd swyddogion yn edrych ar gymorth dwys wedi'i dargedu ar gyfer hosteli hefyd. Ychwanegodd swyddogion ei bod yn bwysig cael ystod o fathau o lety i'w cynnig i bobl gan fod weithiau nad yw'n briodol rhoi pobl mewn fflatiau er enghraifft, yn syth o'r stryd; roedd peilotau gyda hyn ar hyn o bryd y gellid eu hymestyn ar ddyddiad hwyrach.
- Gofynnodd yr Aelodau a oedd unrhyw wybodaeth am pam fo rhieni a ffrindiau'n tynnu help yn ôl a pham fo pobl yn cyflwyno eu hunain yn bobl ddigartref. Esboniodd swyddogion mai'r problemau gorlenwi sydd ar fai ond roedd angen iddynt ymchwilio'n fwy i'r rhesymau dros hyn. Roedd pryderon gan y swyddogion y gallai'r Polisi fod yn gyrru pobl i gyflwyno eu hunain yn bobl ddigartref i gael tai ac roedd angen mynd i'r afael â hyn.
- Gofynnodd yr Aelodau ma y cymorth sydd ar gael ar gyfer teuluoedd sy'n chwalu ac i helpu teuluoedd i ddod yn fwy gwydn. Esboniodd y Swyddogion y cynllun Craft sydd wedi bod yn eithriadol lwyddiannus, sy'n cefnogi teuluoedd sy'n camddefnyddio alcohol a sylweddau, gan ddweud bod tystiolaeth yn dangos bod mwy o bobl yn gallu rhoi'r gorau i hen gast gyda chymorth eu teulu. Credodd y swyddogion fod angen mwy o gysylltiadau â Meddygon hefyd ac ychwanegon nhw fod amrywiaeth o gynlluniau ar gael ond fod angen eu harchwilio a dylid eu dwyn ynghyd. Ychwanegodd y swyddogion fod hefyd y mater sy'n ymwneud â phrofiadau Plentyndod Niweidiol a gweithgarwch ataliol/ymyrraeth gynnar hyd yn oed os nad yw rhywun wedi cyrraedd y cam ar gyfer sbardun arferol ar gyfer ymyrraeth.

- Nododd yr Aelodau fod cysgu ar y stryd yn ymddangos yn fwy gweladwy nag erioed a gofynnnon nhw os yw'r uchelgais i roi pen ar gysgu ar y stryd yn un realistig. Dywedodd y swyddogion fod y timau wedi cael gwybod fod ganddynt tan ddiwedd y flwyddyn i roi pen arno ond yn realistig bydd mwy o bobl yn dechrau cysgu ar y strydoedd os caiff yr holl bobl sy'n cysgu ar y stryd ar hyn o bryd yn cael tai.
- Nododd yr Aelodau ei bod yn ymddangos ar hyn o bryd fel math gwahanol o ddigartrefedd gyda mwy o gamddefnyddio sylweddau a mwy o bobl yn gwrthod help a gofynnnon nhw sut y gellir mynd i'r afael â hyn. Esboniodd y swyddogion fod gan bobl ddewis i beidio â manteisio'r cynnig am help. Cytunodd y swyddogion mai pobl oedd yn ddibynnol ar alcohol yn bennaf oedd y bobl hyn ond nawr mae llawer mwy ohonynt yn bobl sy'n camddefnyddio sylweddau, yn hytrach nag alcohol, o ganlyniad roedd yn heriol iawn gan eu bod yn cael eu dylanwadu gan sylweddau wrth wneud eu penderfyniadau.
- Gofynnodd yr Aelodau a gynigiwyd cymorth i bob cysgwr ar y stryd yn y Ddinas hyd yn oed os ydyn nhw wedi'i wrthod ac a yw unrhyw wasanaethau a ofynnwyd amdanynt na ellir eu rhoi. Esboniodd y swyddogion fod cysgwyr ar y stryd o'r tu allan i'r Sir yn wahanol ond byddent yn ceisio eu hailgysylltu neu gynnig helpu gyda bondiau ac ati. Cynigiwyd llety o ryw fath i bob cysgwr ar y stryd ond nid ystod o fathau o lety bob amser. Ychwanegodd y swyddogion ei bod yn bwysig cael pobl ar yr amser gywir i sicrhau eu bod yn cael yr help y mae ei angen arnynt.
- Gofynnodd yr Aelodau o oedd unrhyw help ar gael i bobl brynu eu cartrefi eu hunain a dywedwyd wrthynt fod cynlluniau perchentyaeth cost isel a chynlluniau gan Lywodraeth Cymru hefyd, a chredon nhw fod angen hyrwyddo'r rhain yn fwy.

CYTUNWYD – Bod y Cadeirydd yn ysgrifennu at yr Aelod Cabinet ar y Pwyllgor yn nodi arsylwadau'r Pwyllgor wrth drafod y ffordd ymlaen.

70 : DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

6 Mehefin 2018 am 4.30pm.